

Wykorzystanie optymalizacji wielokryterialnej i metod przeszukiwania lokalnego do automatycznego układania planów zajęć

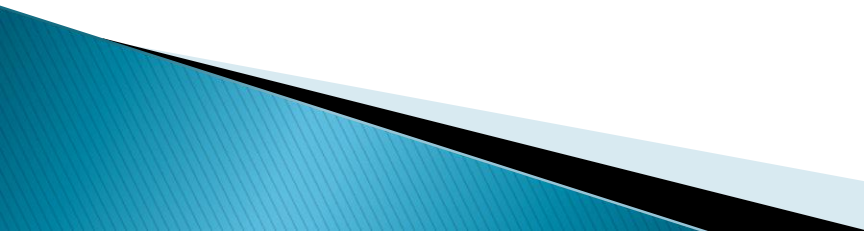
mgr Piotr Czerpak

Wydział Matematyki i Informatyki

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

piotrczerpak@matman.uwm.edu.pl

Plan prezentacji

- ▶ Definicja i klasyfikacja problemów planowania zajęć
 - ▶ Metody automatycznego układania planów
 - ▶ Opis rozpatrywanego problemu rzeczywistego
 - ▶ Planowanie zajęć jako zadania optymalizacji wielokryterialnej
 - ▶ Opis własnych algorytmów
 - ▶ Wszechstronne porównanie algorytmów
-

Ogólna definicja planowania

„*Timetabling* is the allocation, subject to constraints, of given resources to objects being placed in space time, in such a way as to satisfy as nearly as possible a set of desirable objectives”

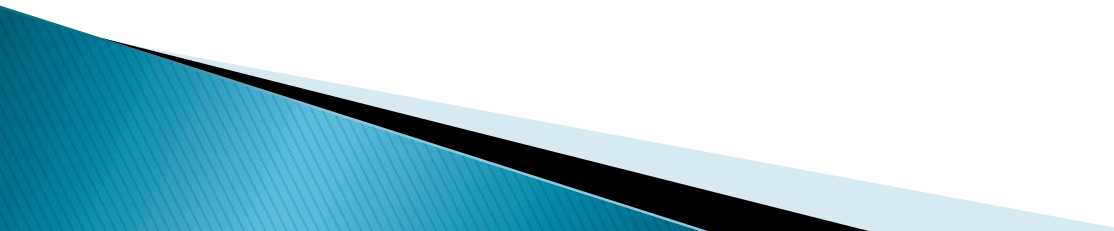
Wren, A., Scheduling, Timetabling and Rostering – A Special Relationship?, 1996

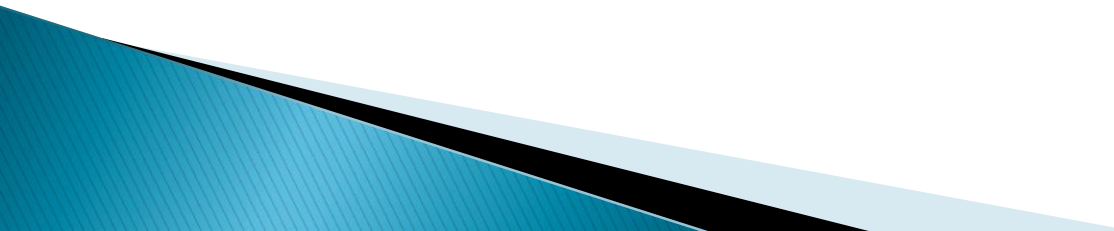
Złożoność problemu

- ▶ Problem planowania zajęć należy do grupy problemów NP- zupełnych o złożoności obliczeniowej $O(2^n)$
- ▶ Układanie planów jest trudne, czasochłonne i bywa frustrujące dla planisty
- ▶ Różnorodność problemów układania planów i ich złożoność sprawia, że stworzenie uniwersalnego systemu wydaje się praktycznie niemożliwe

Klasyfikacja problemów układania planów

- ▶ problem układania planów zajęć dla szkół (School Timetabling Problem)
 - ▶ problem układania planów zajęć dla uczelni wyższych (Course Timetabling Problem)
 - ▶ problem planowania egzaminów (Examination Timetabling Problem)
-

Problem układania planów zajęć na uczelni wyższej

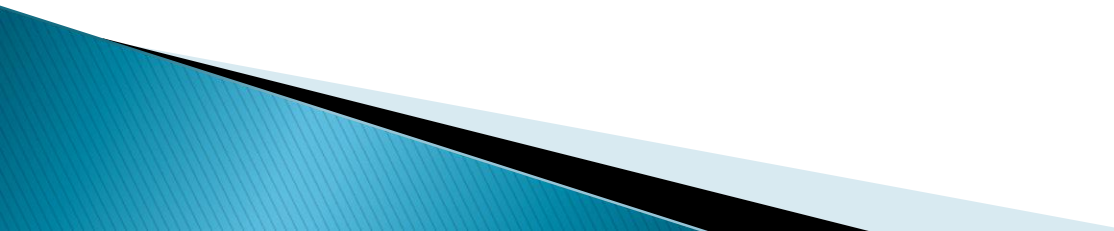
- ▶ Problem układania planów na podstawie kursów, na które zapisali się studenci (**post-enrolment timetabling problem**)
 - ▶ Problem układania planów na podstawie programu studiów (**curriculum based timetabling problem**)
-

Ogólna klasyfikacja metod automatycznego układania planów

- ▶ metody sekwencyjne (**sequential methods**)
- ▶ metody klastrowe (**cluster methods**)
- ▶ metody oparte na ograniczeniach (**constraint based approaches**)
- ▶ metaheurystyki (**meta-heuristic methods**)

Heurystyka

Heurystyka (gr. *heuresis* – odnaleźć, odkryć, *heureka* – znalazłem) – w informatyce metoda znajdowania rozwiązań, dla której nie ma gwarancji znalezienia rozwiązania optymalnego, a często nawet prawidłowego. Rozwiązań tych używa się np. wtedy, gdy pełny algorytm jest z przyczyn technicznych zbyt kosztowny lub gdy jest nieznan.

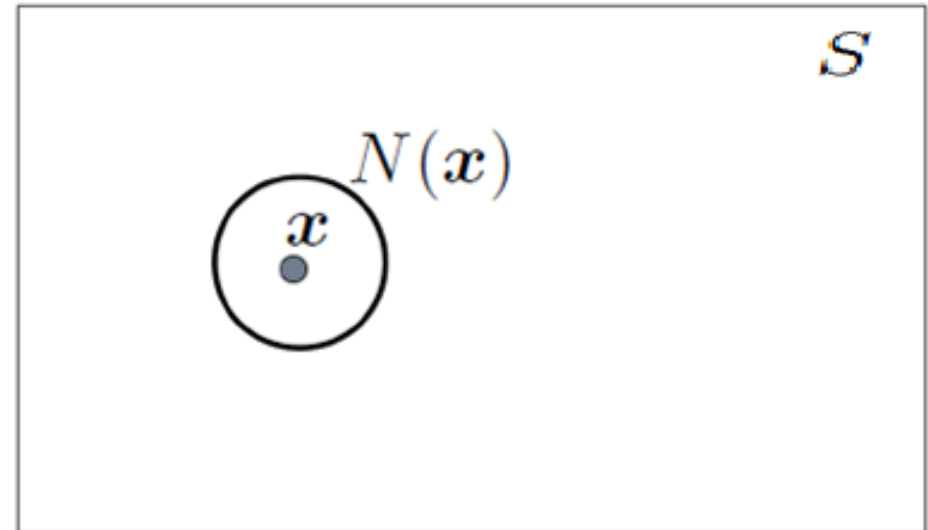

Heurystyki

- ▶ heurystyki samotnego poszukiwacza
- ▶ heurystyki populacyjne

Metody przeszukiwania lokalnego

Pojęcie sąsiedztwa

Mając dany zestaw transformacji

$$\Phi = \{\phi_i : S \rightarrow S, i \in I\}$$

definiujemy sąsiedztwo elementu $x \in S$ jako

$$N(x) = \{\phi_i(x), i \in I\}$$

Metaheurystyki

I ETAP

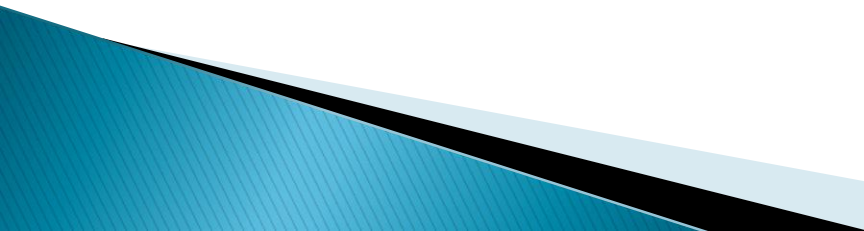
Uzyskanie rozwiązania początkowego (w sposób losowy lub za pomocą innej heurystyki)

II ETAP

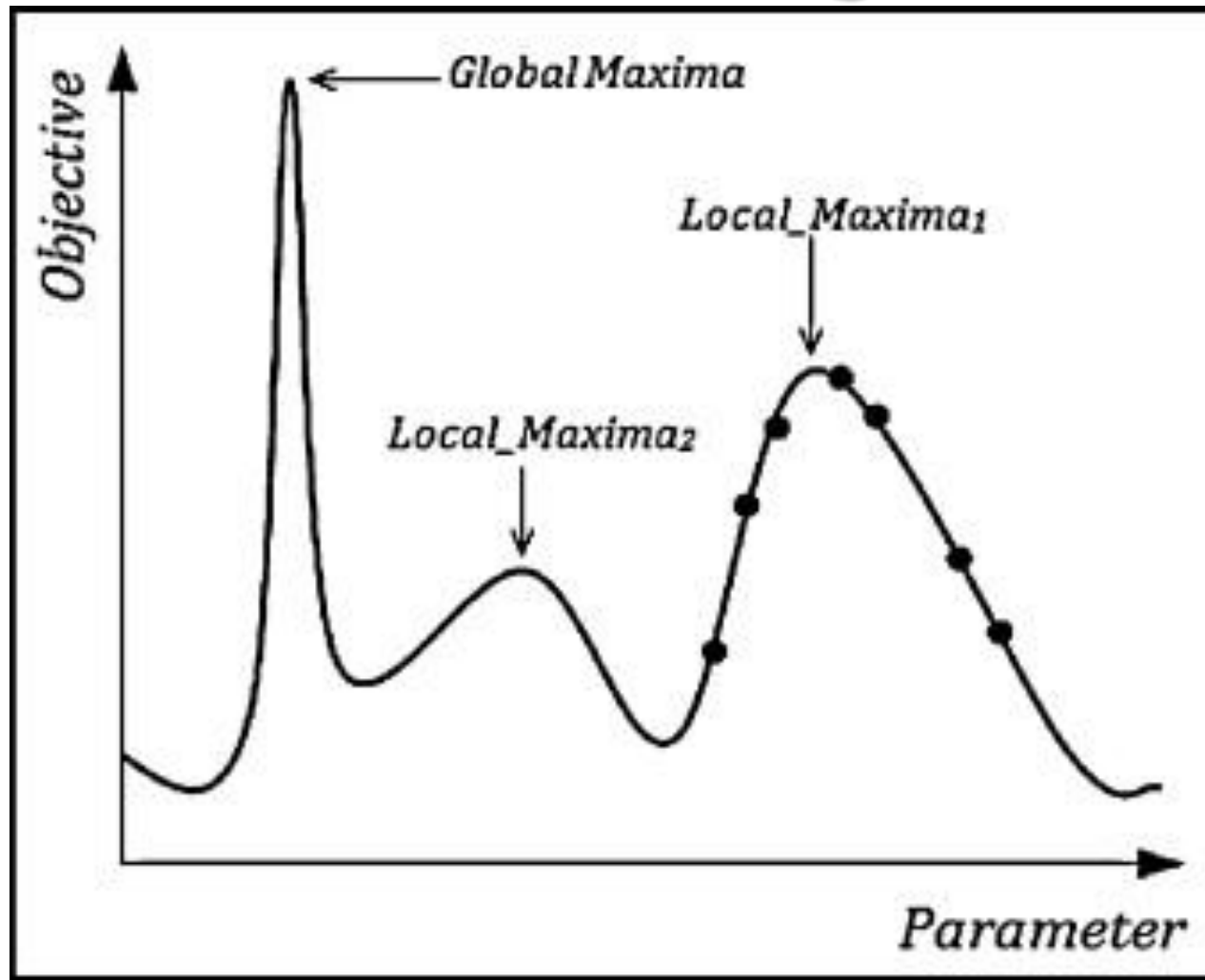
Poszukiwanie kolejnych rozwiązań w oparciu o określoną strategię przeszukiwania

II ETAP

Metody przeszukiwania lokalnego

- ▶ Algorytm losowego próbkowania
 - ▶ Algorytm błędzenia przypadkowego
 - ▶ Algorytm wspinaczkowy
 - ▶ Algorytm przeszukiwania tabu
 - ▶ Algorytm symulowanego wyżarzania
-

Optimum lokalne i globalne

Zadanie optymalizacji wielokryterialnej

$$(Q, F, \mathcal{M}(P)),$$

gdzie:

Q – zbiór rozwiązań dopuszczalnych,

F – funkcja przekształcająca przestrzeń decyzji X w przestrzeń ocen Y ,

$\mathcal{M}(P)$ – model preferencji,

$Q \subset X$.

$F: X \rightarrow Y \subset R^N$,

X – przestrzeń decyzji (rozwiązań),

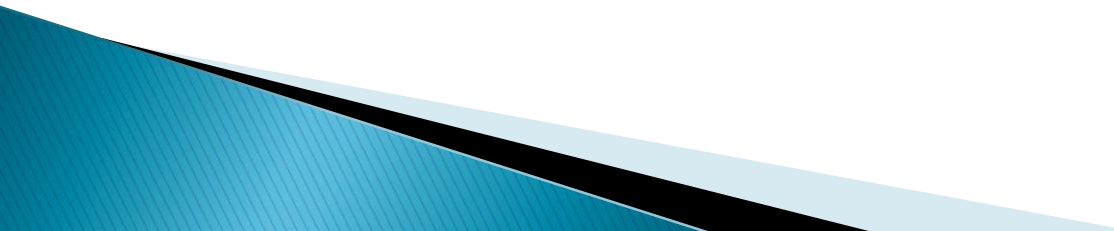
Y – przestrzeń ocen,

$F(x) = (F_1(x), F_2(x), \dots, F_n(x), \dots, F_N(x)) = y \in Y, x \in X$

$F_n(x)$ – n – ty wskaźnik jakości (n – ta ocena) rozwiązania x ,

$n \in N, N = \{1, \dots, N\}$,

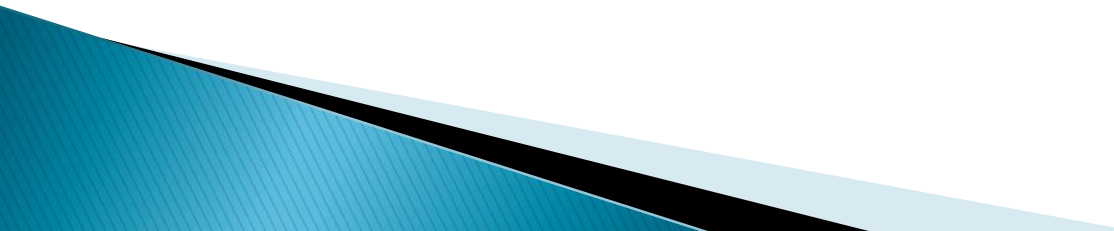
Relacje preferencji

- ▶ relacja leksykograficzna
 - ▶ relacja PARETO
 - ▶ relacja optymisty
 - ▶ relacja pesymisty
-

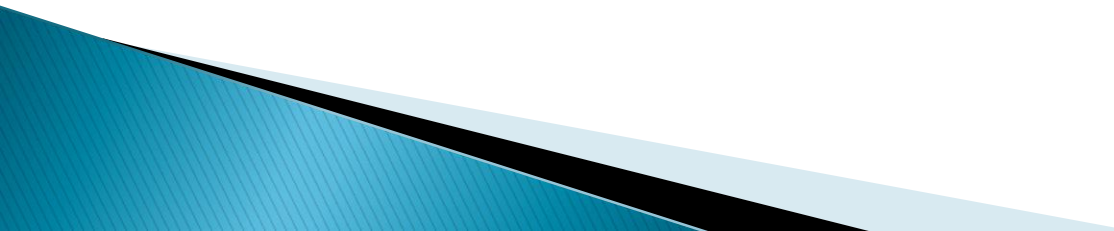
Opis rozpatrywanego problemu planowania zajęć

- ▶ plany są układane w wymiarze tygodniowym (*)
- ▶ dzień jest podzielony na 15-minutowe jednostki czasu
- ▶ program studiów definiuje przedmioty nauczane w danym semestrze
- ▶ studenci są podzieleni na grupy ćwiczeniowe, laboratoryjne, seminaryjne
- ▶ zajęcia są z góry określone (przedmiot, nauczyciel, grupa)
- ▶ wspólne zajęcia dla dwóch lub większej liczby grup (np. wspólne wykłady dla dwóch specjalności)

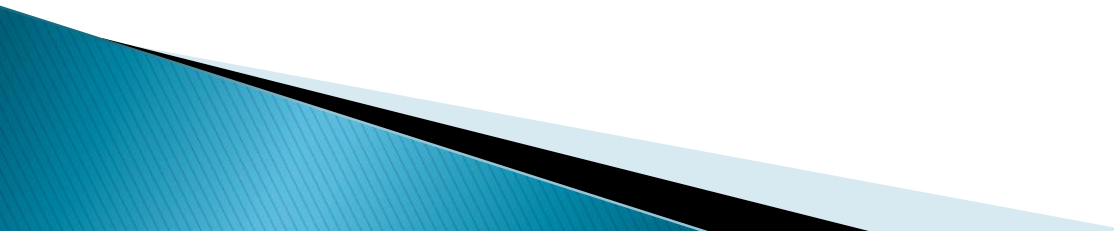
Opis rozpatrywanego problemu planowania zajęć

- ▶ zajęcia mogą się odbywać w określonych salach
 - ▶ nauczyciele określają czas, w którym są niedostępni, dostępni lub warunkowo dostępni
 - ▶ grupy mają zarezerwowany czas na bloki językowe, bloki humanistyczne, zajęcia z wychowania fizycznego itp.
-

Plan wykonalny

- ▶ w danej sali w danym czasie nie może się odbywać więcej niż jedno zajęcia
 - ▶ sala do której są przypisane zajęcia musi być wystarczająco duża by pomieścić wszystkich studentów
 - ▶ studenci mogą mieć zaplanowane tylko jedno zajęcia w danym czasie
 - ▶ nauczyciele nie mogą mieć zaplanowanych więcej niż jedno zajęcia w danym czasie
-

Plan akceptowalny

- ▶ wszystkie zajęcia muszą być zaplanowane
 - ▶ liczba i długość zajęć musi być odpowiednia (zgodna z programem studiów)
 - ▶ zajęcia nauczyciela nie mogą się odbywać w czasie, który określił jako niedostępny (*)
 - ▶ zajęcia muszą się odbywać w odpowiednich salach (odpowiednie wyposażenie, niezbędne do przeprowadzenia danych zajęć)
-

Podójście do wielokryterialnego problemu planowania zajęć w literaturze

- ▶ ograniczenia silne i słabe
 - ▶ suma ważona (modyfikacja wag w trakcie działania algorytmu)
 - ▶ wielofazowe algorytmy przeszukiwania lokalnego
 - ▶ odległość od punktu idealnego (optymalizacja w sensie Pareto)
-

Moje podejście do automatycznego układania planów

1. Dwa etapy poszukiwania rozwiązania optymalnego:
 - Etap I: poszukiwanie rozwiązania dopuszczalnego
 - Etap II: poszukiwanie rozwiązania optymalnego
 2. Rozwiązania dopuszczalne spełniają ograniczenia silne
 3. Sąsiedztwo jest wyznaczone względem danych zajęć – wszystkie możliwe przydziały (termin + sala) dla danych zajęć
 4. Trzy zadania optymalizacji z rozbudowanymi modelami preferencji
 5. Elastyczne algorytmy – niezależne od zdefiniowanych zadań optymalizacji
-

Zadania optymalizacji wykorzystane w algorytmach

- ▶ Zadania optymalizacji wyboru najlepszego planu
- ▶ Zadanie optymalizacji wyboru zajęć do ułożenia
- ▶ Zadanie optymalizacji wyboru przydziału dla zajęć

Uwaga: Dla zajęć rozpatrywane są tylko dostępne przydziały (takie, które nie powodują konfliktów). Wybór dowolnego z dostępnych przedmiotów nie spowoduje złamania ograniczeń silnych - plany będą wykonalne i akceptowalne.

Zadania optymalizacji wyboru najlepszego planu

Kryteria oceny

- ▶ S_1 – suma jednostek przerw pomiędzy zajęciami nauczycieli
- ▶ S_2 – ważona suma jednostek przerw pomiędzy zajęciami grup
- ▶ S_3 – średnia liczba dni zajęć dla nauczyciela (w ciągu 2 tygodni)
- ▶ S_4 – średnia liczba dni zajęć dla grup (w ciągu 2 tygodni)
- ▶ S_5 – suma jednostek zajęć po godzinie 16 w całym planie

Zadania optymalizacji wyboru najlepszego planu

Model preferencji

- ▶ **PPM I** –preferuje plany, w których średnia liczba dni zajęć dla nauczycieli jest najmniejsza, następnie pod uwagę brane są przerwy w zajęciach nauczycieli i grup, a dopiero później uwzględniana jest średnia liczba dni zajęć dla grup i liczba zajęć po godzinie 16.
- ▶ **PPM II** –preferuje plany o najmniejszej liczbie przerw pomiędzy zajęciami nauczycieli i grup, następnie kolejno minimalizowane są: średnia liczba dni zajęć nauczycieli, średnia liczba dni zajęć dla grup i liczba zajęć po godzinie 16.
- ▶ **PPM III** – preferuje plany o najmniejszej, średniej liczbie dni zajęć nauczycieli, a następnie o minimalnej średniej liczbie dni zajęć dla grup. W dalszej kolejności minimalizowane są przerwy dla nauczycieli i grup, a na samym końcu o wyborze planu decyduje liczba zajęć po godzinie 16.

Zadania optymalizacji wyboru najlepszego planu

Model PPM I

$$F: X \rightarrow Y, Y \in \mathbb{R}^5, x_1, x_2 \in X, F(x_1) = (y_1, y_2, y_3, y_4, y_5), F(x_2) = (z_1, z_2, z_3, z_4, z_5);$$

$$y_1 = S_3(x_1), y_2 = S_1(x_1), y_3 = S_2(x_1), y_4 = S_4(x_1), y_5 = S_5(x_1);$$

$$z_1 = S_3(x_2), z_2 = S_1(x_2), z_3 = S_2(x_2), z_4 = S_4(x_2), z_5 = S_5(x_2);$$

$$R = \left\{ (y, z) \in Y \times Y; \left[\begin{array}{l} (y_1 < z_1) \vee \\ \left(\begin{array}{l} y_1 = z_1 \\ n * y_2 + m * y_3 < n * z_2 + m * z_3 \end{array} \right) \vee \\ \left(\begin{array}{l} y_1 = z_1 \\ n * y_2 + m * y_3 = n * z_2 + m * z_3 \end{array} \right) \vee \\ y_4 < z_4 \\ \left(\begin{array}{l} y_1 = z_1 \\ n * y_2 + m * y_3 = n * z_2 + m * z_3 \end{array} \right) \\ y_4 = z_4 \\ y_5 < z_5 \end{array} \right. \right\},$$

Zadania optymalizacji wyboru najlepszego planu

Model PPM II

$$F: X \rightarrow Y, Y \in \mathbb{R}^5, x_1, x_2 \in X, F(x_1) = (y_1, y_2, y_3, y_4, y_5), F(x_2) = (z_1, z_2, z_3, z_4, z_5);$$

$$y_1 = S_1(x_1), y_2 = S_2(x_1), y_3 = S_3(x_1), y_4 = S_4(x_1), y_5 = S_5(x_1);$$

$$z_1 = S_1(x_2), z_2 = S_2(x_2), z_3 = S_3(x_2), z_4 = S_4(x_2), z_5 = S_5(x_2);$$

$$R = \left\{ (y, z) \in Y \times Y; \left[\begin{array}{l} (n * y_1 + m * y_2 < n * z_1 + m * z_2) \vee \\ (n * y_1 + m * y_2 = n * z_1 + m * z_2 \wedge) \vee \\ y_3 < z_3 \\ (n * y_1 + m * y_2 = n * z_1 + m * z_2 \wedge) \vee \\ y_3 = z_3 \wedge y_4 < z_4 \\ (n * y_1 + m * y_2 = n * z_1 + m * z_2 \wedge) \\ y_3 = z_3 \wedge y_4 = z_4 \wedge y_5 < z_5 \end{array} \right] \right\},$$

- S_1 – suma jednostek przerw pomiędzy zajęciami nauczycieli
- S_2 – ważona suma jednostek przerw pomiędzy zajęciami grup
- S_3 – średnia liczba dni zajęć dla nauczyciela (w ciągu 2 tygodni)
- S_4 – średnia liczba dni zajęć dla grup (w ciągu 2 tygodni)
- S_5 – suma jednostek zajęć po godzinie 16 w całym planie

Zadania optymalizacji wyboru najlepszego planu

Model PPM III

$$F: X \rightarrow Y, Y \in \mathbb{R}^5, x_1, x_2 \in X, F(x_1) = (y_1, y_2, y_3, y_4, y_5), F(x_2) = (z_1, z_2, z_3, z_4, z_5);$$

$$y_1 = S_3(x_1), y_2 = S_4(x_1), y_3 = S_1(x_1), y_4 = S_2(x_1), y_5 = S_5(x_1);$$

$$z_1 = S_3(x_2), z_2 = S_4(x_2), z_3 = S_1(x_2), z_4 = S_2(x_2), z_5 = S_5(x_2);$$

$$R = \left\{ (y, z) \in Y \times Y; \left[\begin{array}{l} (y_1 < z_1) \vee \\ (y_1 = z_1) \vee \\ (y_2 < z_2) \vee \\ (y_1 = z_1 \wedge y_2 = z_2 \\ n * y_3 + m * y_4 < n * z_3 + m * z_4) \vee \\ (y_1 = z_1 \wedge y_2 = z_2 \\ n * y_3 + m * y_4 = n * z_3 + m * z_4 \wedge \\ y_5 < z_5 \end{array} \right] \right\},$$

Zadanie optymalizacji wyboru zajęć do ułożenia

Kryteria oceny (1)

- ▶ C_1 – liczba przydziałów dla danych zajęć
- ▶ C_2 – liczba przydziałów dla danych zajęć (z pominięciem sal – pod uwagę brana jest tylko dostępność nauczyciela i grupy)
- ▶ C_3 – liczba przydziałów dla danych zajęć (z pominięciem liczby dostępnych sal – ważne, aby chociaż jedna sala była dostępna w danym przedziale czasu)
- ▶ C_4 – wskaźnik ilości przydziałów – suma jednostek czasu dostępności zasobów podzielona przez długość zajęć

Zadanie optymalizacji wyboru zajęć do ułożenia

Kryteria oceny (2)

- ▶ C_5 – wskaźnik trudności ustalenia zajęć dla danego nauczyciela $((D_3 - D_2)) / D_1$
- ▶ C_6 – wskaźnik trudności ustalenia zajęć dla danego nauczyciela (D_3/D_2)
- ▶ C_7 – wskaźnik trudności ustalenia zajęć dla grupy $((B_3 - B_2)) / B_1$
- ▶ C_8 – wskaźnik trudności ustalenia zajęć dla grupy (B_3 / B_2)
- ▶ C_9 – liczba tygodni, w których nauczyciel jest dostępny

B_1 – liczba zajęć do ustalenia dla grupy;

B_2 – suma jednostek czasu zajęć do ustalenia dla grupy;

B_3 – liczba jednostek czasu dostępności danej grupy;

D_1 – liczba zajęć do ustalenia dla wykładowcy

D_2 – liczba jednostek czasu zajęć do ustalenia dla wykładowcy

D_3 – liczba jednostek czasu dostępności wykładowcy w danym czasie

Zadanie optymalizacji wyboru zajęć do ułożenia

Model preferencji

▶ CPM I

Za najtrudniejsze zajęcia do ułożenia uważa się te, które mają najmniejszą liczbę *dostępnych przydziałów*. Jeśli liczba przydziałów dla dwóch lub więcej zajęć jest taka sama pod uwagę są brane kryteria C_5 i C_7 .

▶ CPM IV

W tym przypadku za najtrudniejsze do ułożenia uważane są zajęcia nauczycieli, którzy są dostępni co drugi tydzień – to właśnie ich zajęcia będą układane w pierwszej kolejności. Następnie rozważane są zajęcia o najmniejszej liczbie *przedziałów czasowych*, w których odpowiedni nauczyciel i grupa są dostępni. W dalszej kolejności pod uwagę są brane wskaźniki C_5 i C_7 .

Zadanie optymalizacji wyboru zajęć do ułożenia

Model preferencji CPM I

$$F: X \rightarrow Y, Y \in R^3, x_1, x_2 \in X, F(x_1) = (y_1, y_2, y_3); F(x_2) = (z_1, z_2, z_3);$$

$$y_1 = C_1(x_1), y_2 = C_5(x_1), y_3 = C_7(x_1);$$

$$z_1 = C_1(x_2), z_2 = C_5(x_2), z_3 = C_7(x_2);$$

$$R = \{(y, z) \in X \times X; y_1 < z_1 \vee (y_1 = z_1 \wedge y_2 \leq z_2 \wedge y_3 \leq z_3)\}$$

Zadanie optymalizacji wyboru zajęć do ułożenia

Model preferencji CPM IV

$$F: X \rightarrow Y, Y \in R^4, x_1, x_2 \in X, F(x_1) = (y_1, y_2, y_3, y_4); F(x_2) = (z_1, z_2, z_3, z_4);$$

$$y_1 = C_9(x_1), y_2 = C_2(x_1), y_3 = C_5(x_1), y_4 = C_7(x_1);$$

$$z_1 = C_9(x_2), z_2 = C_2(x_2), z_3 = C_5(x_2), z_4 = C_7(x_2);$$

$$R = \left\{ (y, z) \in X \times X; y_1 < z_1 \vee \left(\begin{array}{l} y_1 = z_1 \wedge y_2 < z_2 \\ (y_1 = z_1 \wedge y_2 = z_2 \wedge y_3 + y_4 \leq z_3 + z_4) \end{array} \right) \vee \right\}.$$

Zadanie optymalizacji wyboru przydziału dla zajęć

Kryteria oceny (1)

- ▶ A_1 – suma jednostek czasu przerw w planie zajęć nauczyciela w po wstawieniu zajęć w przydział (s, h, n)
- ▶ A_2 – suma jednostek przerw w planie zajęć grupy g po wstawieniu zajęć w dany przydział
- ▶ A_3 – liczba jednostek czasu danego przydziału po godzinie 16⁰⁰
- ▶ A_4 – obłożenie sali – suma jednostek *niewygodnych przerw* w planie sali s po wstawieniu zajęć w przydział

Zadanie optymalizacji wyboru przydziału dla zajęć

Kryteria oceny (2)

- ▶ A_5 – godzina rozpoczęcia zajęć – preferowane są przydziały z wcześniejszą godziną rozpoczęcia
- ▶ A_6 – liczba dni zajęć dla nauczyciela w po wstawieniu zajęć w przydział
- ▶ A_7 – liczba dni zajęć dla grupy g po wstawieniu zajęć w przydział

Zadanie optymalizacji wyboru przydziału dla zajęć

Model preferencji

- ▶ **APM II** – preferowane są przydziały, które minimalizują liczbę jednostek przerw w planie nauczyciela i grupy. W dalszej kolejności minimalizowana jest liczba dni zajęć nauczyciela, liczba jednostek zajęć po godzinie 16, liczba niewygodnych przerw w planie sali i na końcu godzina rozpoczęcia zajęć.
- ▶ **APM V** – preferowane są przydziały, które minimalizują liczbę dni zajęć nauczyciela i grupy. Następnie pod uwagę są brane przydziały, które minimalizują liczbę przerw w planie nauczyciela i grupy. W dalszej kolejności uwzględniane są kryteria: liczba jednostek zajęć po godzinie 16, liczba niewygodnych przerw w planie sali i godzina rozpoczęcia zajęć.

Zadanie optymalizacji wyboru przydziału dla zajęć

Model preferencji APM II

$$F: X \rightarrow Y, Y \in R^6, x_1, x_2 \in X, F(x_1) = (y_1, y_2, y_3, y_4, y_5, y_6), F(x_2) = (z_1, z_2, z_3, z_4, z_5, z_6);$$

$$y_1 = A_1(x_1), y_2 = A_2(x_1), y_3 = A_6(x_1), y_4 = A_3(x_1), y_5 = A_4(x_1), y_6 = A_5(x_1);$$

$$z_1 = A_1(x_2), z_2 = A_2(x_2), z_3 = A_6(x_2), z_4 = A_3(x_2), z_5 = A_4(x_2), z_6 = A_5(x_2);$$

$$R = \left\{ (y, z) \in Y \times Y; \left[\begin{array}{l} (n * y_1 + m * y_2 < n * z_1 + m * z_2) \vee \\ (n * y_1 + m * y_2 = n * z_1 + m * z_2 \wedge) \vee \\ y_3 < z_3 \\ (n * y_1 + m * y_2 = n * z_1 + m * z_2 \wedge) \vee \\ y_3 = z_3 \wedge y_4 < z_4 \\ (n * y_1 + m * y_2 = n * z_1 + m * z_2 \wedge) \vee \\ y_3 = z_3 \wedge y_4 = z_4 \wedge y_5 < z_5 \\ (n * y_1 + m * y_2 = n * z_1 + m * z_2 \wedge) \\ y_3 = z_3 \wedge y_4 = z_4 \wedge y_5 = z_5 \wedge y_6 < z_6 \end{array} \right. \right\},$$

gdzie: n, m – współczynniki.

Zadanie optymalizacji wyboru przydziału dla zajęć

Model preferencji APM V

$F: X \rightarrow Y, Y \in R^7, x_1, x_2 \in X, F(x_1) = (y_1, y_2, y_3, y_4, y_5, y_6, y_7), F(x_2) = (z_1, z_2, z_3, z_4, z_5, z_6, z_7);$

$y_1 = A_6(x_1), y_2 = A_7(x_1), y_3 = A_1(x_1), y_4 = A_2(x_1), y_5 = A_3(x_1), y_6 = A_4(x_1), y_7 = A_5(x_1);$

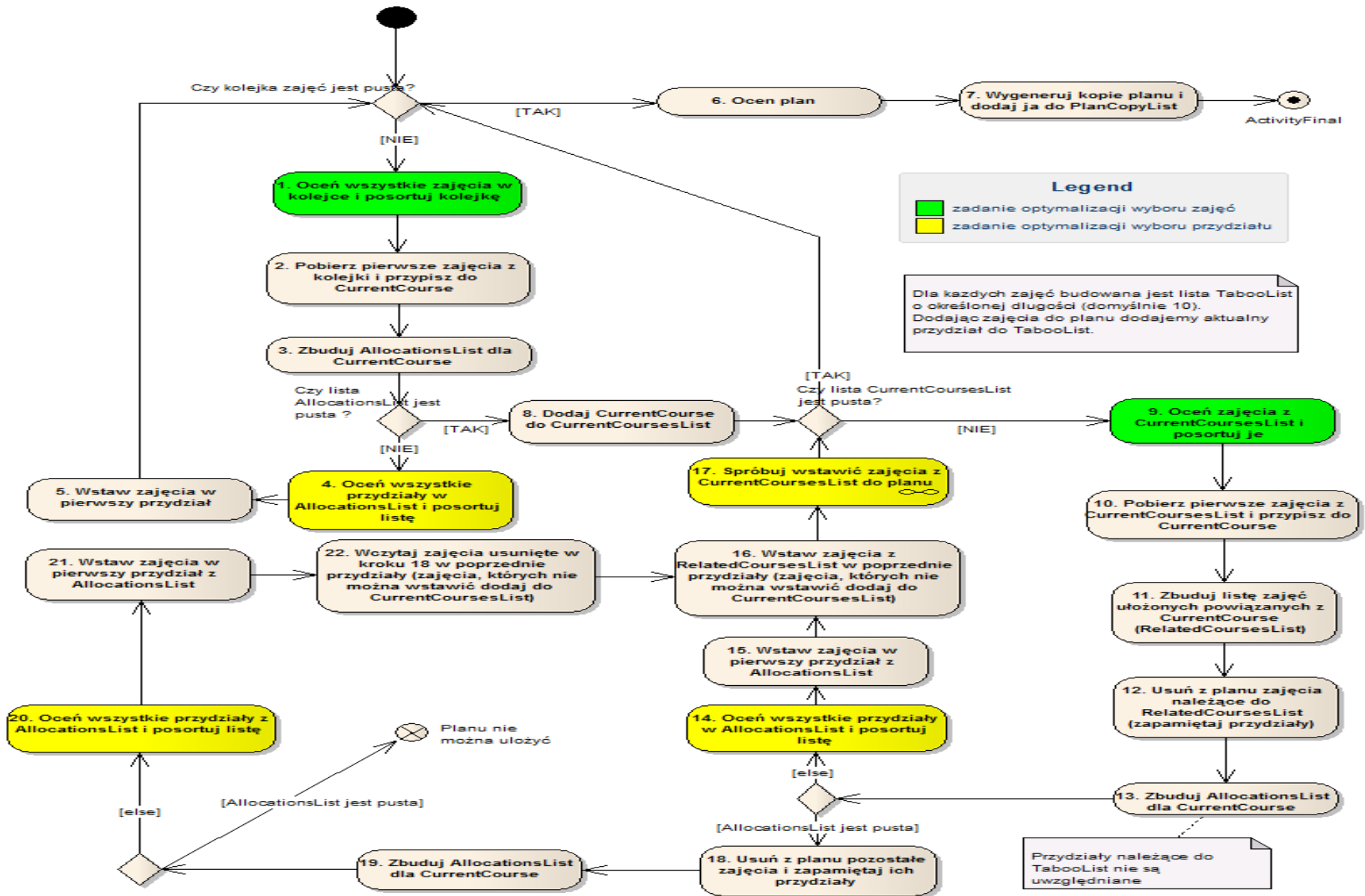
$z_1 = A_6(x_2), z_2 = A_7(x_2), z_3 = A_1(x_2), z_4 = A_2(x_2), z_5 = A_3(x_2), z_6 = A_4(x_2), z_7 = A_5(x_2);$

$$R = \left\{ (y, z) \in Y \times Y; \left[\begin{array}{l} (t * y_1 + g * y_2 < t * z_1 + g * z_2) \vee \\ (t * y_1 + g * y_2 = t * z_1 + g * z_2 \wedge) \vee \\ (n * y_3 + m * y_4 < n * z_3 + m * z_4) \vee \\ (t * y_1 + g * y_2 = t * z_1 + g * z_2 \wedge) \\ (n * y_3 + m * y_4 = n * z_3 + m * z_4 \wedge) \vee \\ y_5 < z_5 \\ (t * y_1 + g * y_2 = t * z_1 + g * z_2 \wedge) \\ (n * y_3 + m * y_4 = n * z_3 + m * z_4 \wedge) \vee \\ y_5 = z_5 \wedge y_6 < z_6 \\ (t * y_1 + g * y_2 = t * z_1 + g * z_2 \wedge) \\ (n * y_3 + m * y_4 = n * z_3 + m * z_4 \wedge) \\ y_5 = z_5 \wedge y_6 = z_6 \wedge y_7 < z_7 \end{array} \right. \right\},$$

gdzie: t, g, n, m – współczynniki (domyślnie $t = 1, g = 1$).

ETAP I: Search Algorithm (SA)

act SA

Search Algorithm (SA)

Dane testowe

Testy przeprowadzono na rzeczywistych danych z roku akademickiego 2009/2010 z wydziału Matematyki i Informatyki UWM w Olsztynie (semestr zimowy). Dane w postaci plików XML dostępne są pod adresem <http://wmii.uwm.edu.pl/~piotrczerpak/APSS/Data/>

Ogólna charakterystyka danych:

- ▶ Liczba nauczycieli: 83
- ▶ Liczba *grup rzeczywistych*: 110
- ▶ Liczba *grup abstrakcyjnych*: 24
- ▶ Liczba zajęć: 294

Search Algorithm (SA)

Wyniki

1. suma jednostek przerw pomiędzy zajęciami nauczycieli
2. ważona suma jednostek przerw pomiędzy zajęciami grup
3. średnia liczba dni zajęć dla nauczyciela (w ciągu 2 tygodni)
4. średnia liczba dni zajęć dla grup (w ciągu 2 tygodni)
5. suma jednostek zajęć po godzinie 16 w całym planie

nr kryterium	Planista	CPM I / APM V	CPM IV/ APM V	CPM I /APM II	CPM I /APM II	CPM IV/APM II	CPM IV/APM II
		n=10, m=5	n=5, m=1	n=1, m=10	n=5, m=1	n=5, m=1	n=1, m=5
1	299,00	623,00	530,00	96,00	0,00	0,00	2,00
2	588,20	549,44	355,95	41,73	60,06	25,58	17,17
3	3,63	2,98	3,07	3,78	3,90	3,92	3,99
4	8,42	7,70	7,51	9,29	9,14	9,41	9,36
5	752,00	1237,00	1262,00	598,00	626,00	494,00	492,00

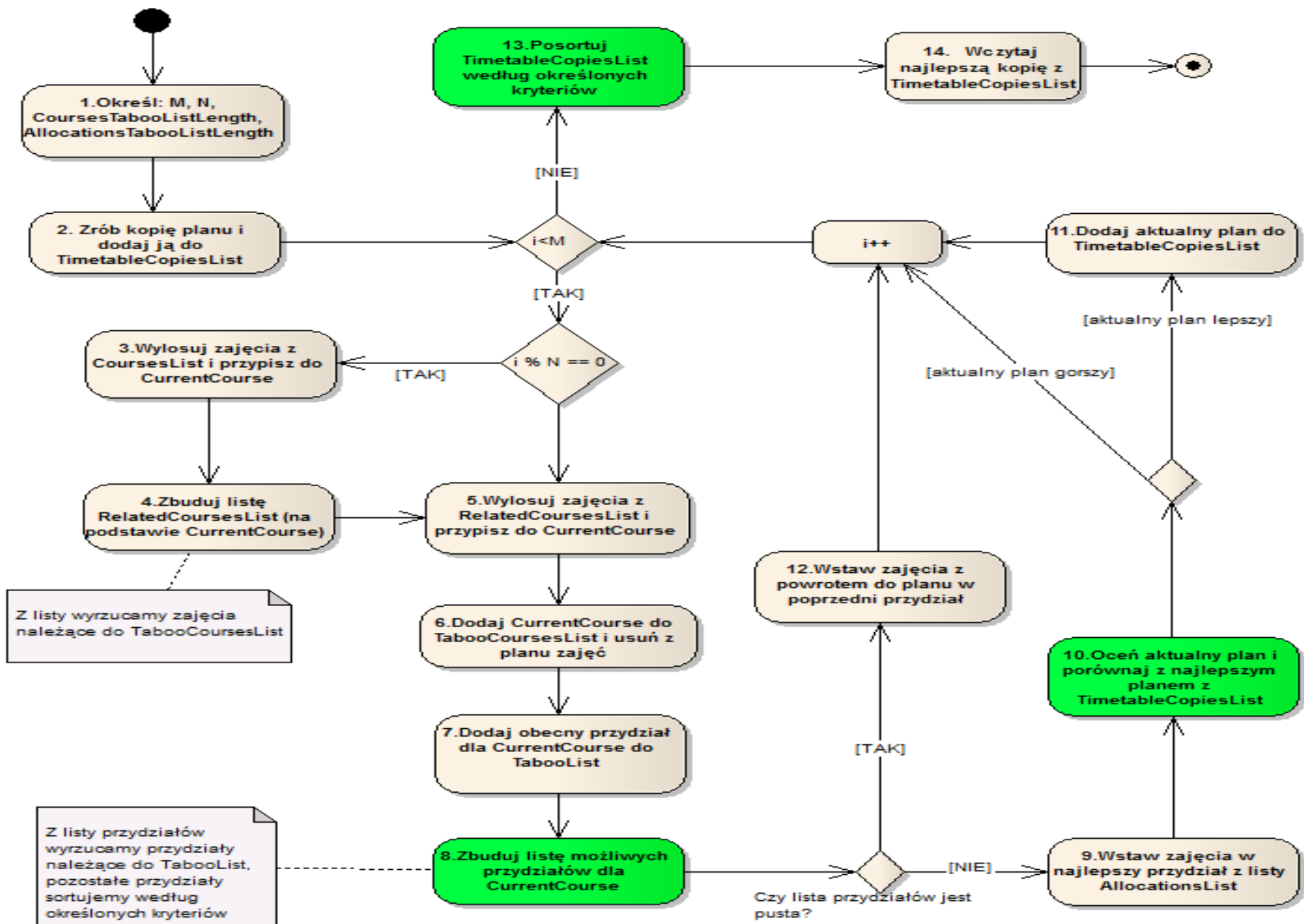
ETAP II

Algorytmy przeszukiwania lokalnego

- ▶ **TSIA** – algorytm przeszukiwania tabu (przy zerowej długości listy tabu dla przydziałów jest to typowy algorytm stałego wzrostu)
- ▶ **TSAIA** – algorytm przeszukiwania tabu z określonym kryterium aspiracji
- ▶ **TSAwHCIA** – hybryda algorytmu przeszukiwania tabu i algorytmu stałego wzrostu
- ▶ **SAIA** – algorytm symulowanego wyżarzania z geometrycznym schematem chłodzenia
- ▶ **LSwTSAIA** – algorytm przeszukiwania lokalnego z dekompozycją problemu

TSIA

act TSIA

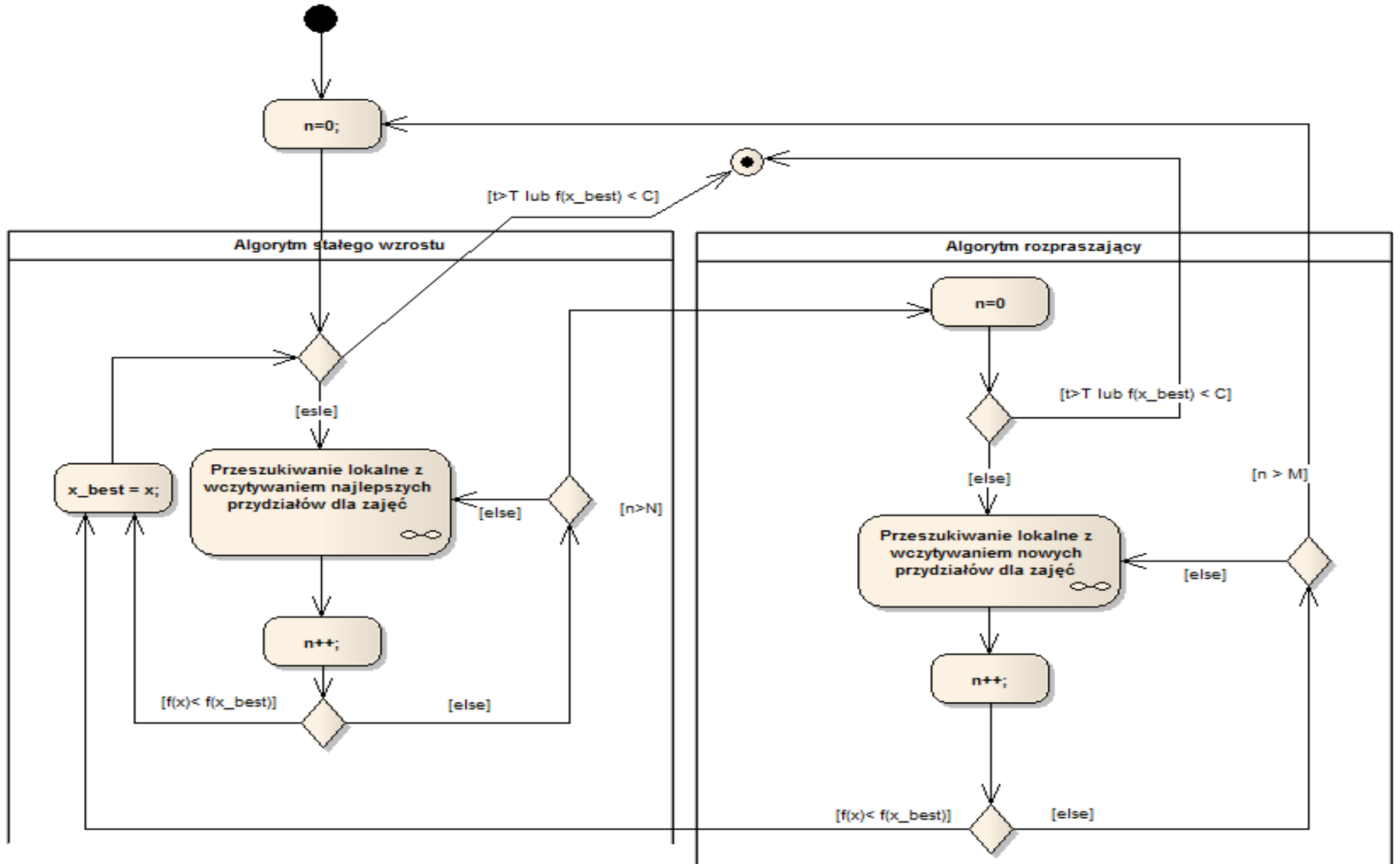
TSAIA

- ▶ Jest to algorytm TSIA, który został wzbogacony o kryterium aspiracji dla przydziałów
- ▶ Im dłuższa lista tabu i wyższa wartość kryterium aspiracji, tym większa liczba różnych planów była rozpatrywana i większe było ich rozproszenie po całej przestrzeni decyzyjnej. Nie przekłada to się jednak na ogólną ocenę otrzymanych planów.

TSAwHCIA

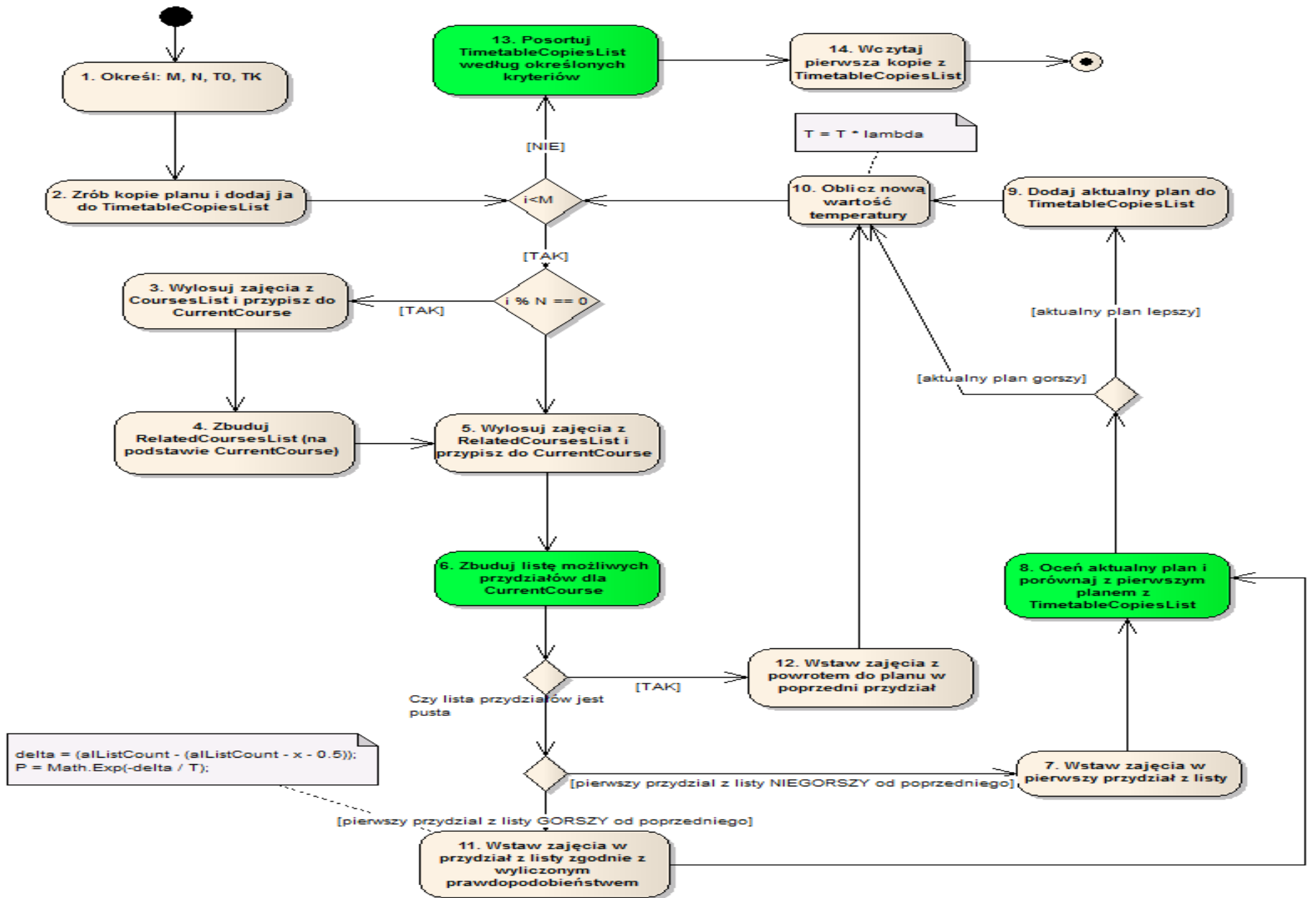
act TSAwHCIA

Ogólny schemat algorytmu TSAwHCIA z minimalizacją funkcji celu

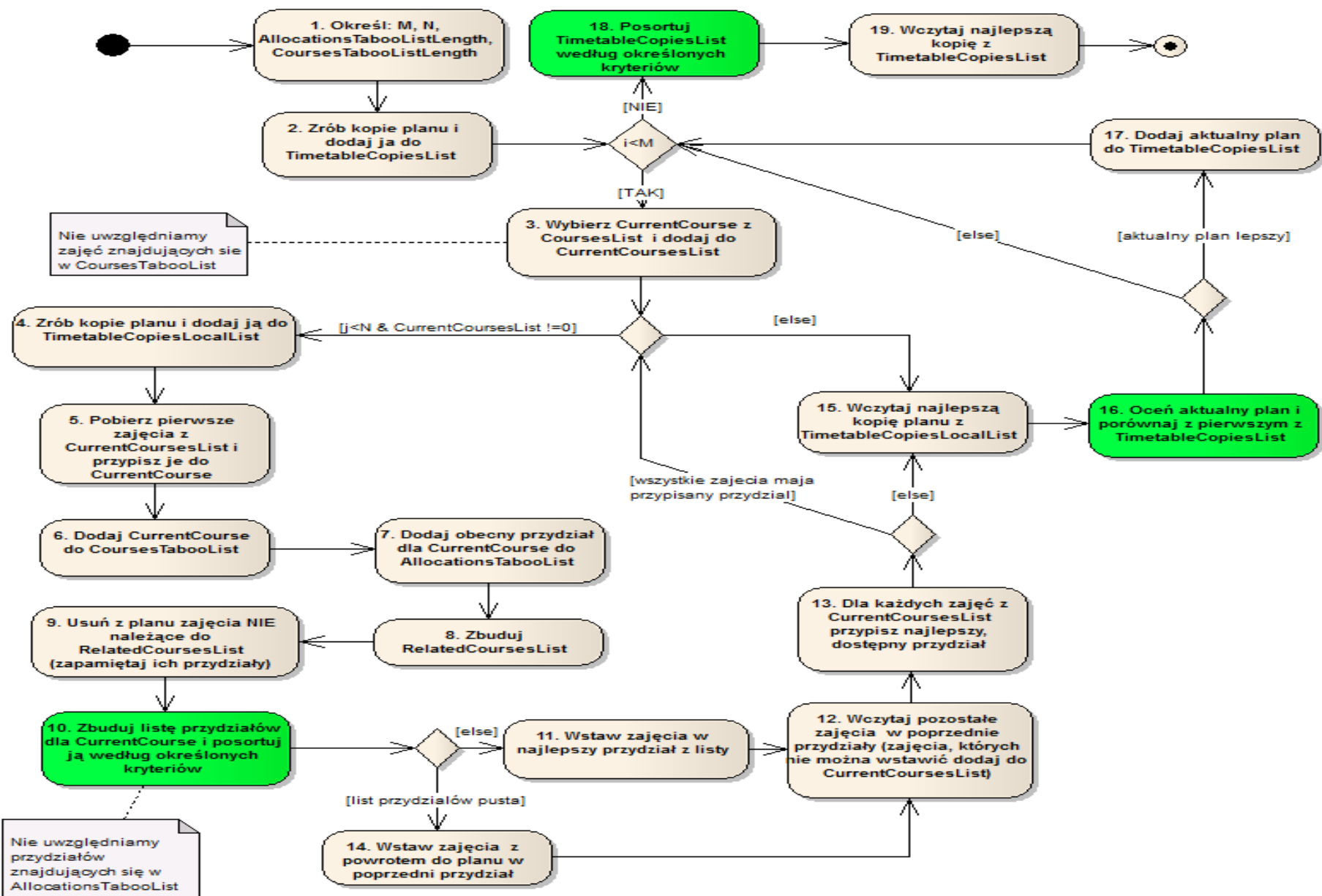
SAIA

act SAIA

LSwTSAIA

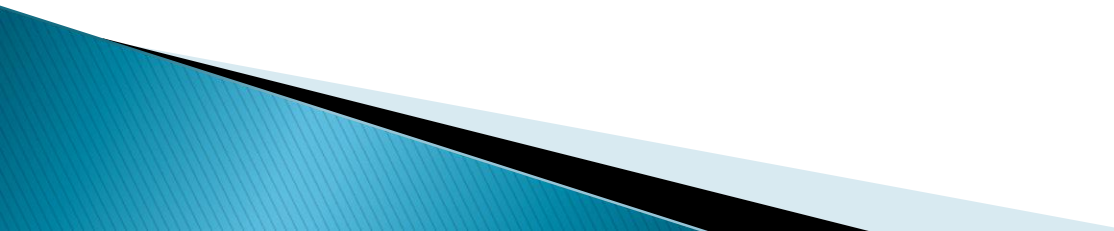
act LSwTSAIA

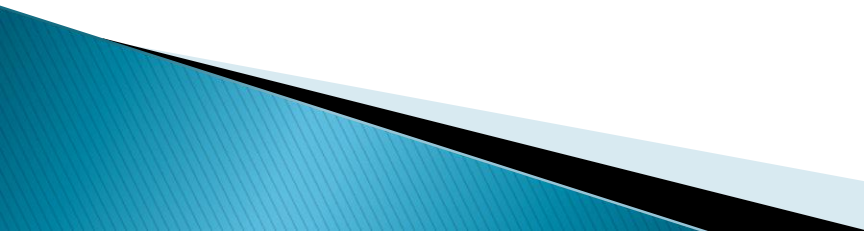
Nie uwzględniamy zajęć znajdujących się w CoursesTabooList

Nie uwzględniamy przydziałów znajdujących się w AllocationsTabooList

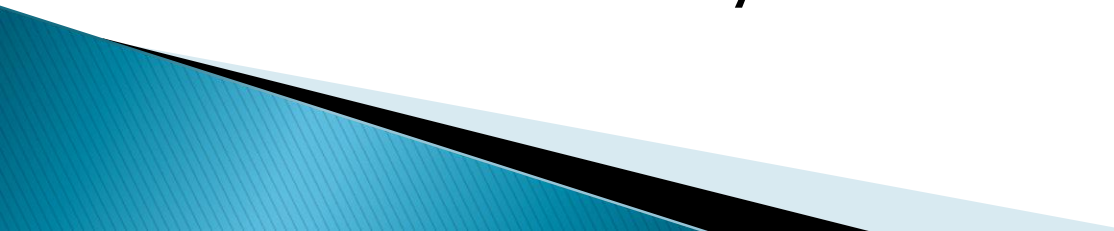
LSwTSAIA

1. Lista tabu dla zajęć (by uniknąć przestawiania tych samych zajęć)
 2. Lista tabu dla przydziałów (z kryterium aspiracji)
 3. Lokalna optymalizacja podproblemu
 4. Dekompozycja problemu względem zajęć :
 - ▶ zajęcia tego samego nauczyciela
 - ▶ zajęcia tej samej grupy
 - ▶ zajęcia tej samej grupy i wszystkich grup zależnych
 - ▶ zajęcia tego samego nauczyciela, tej samej grupy i wszystkich grup zależnych
-

Kryteria oceny algorytmów

- ▶ Ocena jakości planów (wartości poszczególnych kryteriów oceny planów)
 - ▶ Skuteczność przeszukiwania przestrzeni decyzyjnej – im większe rozproszenie planów tym większe szanse na osiągnięcie optimum globalnego
 - ▶ Czas działania algorytmów (*)
-

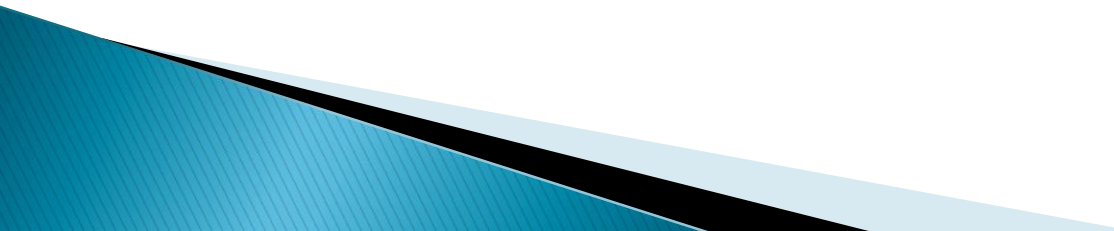
Kryteria oceny stopnia przeszukania przestrzeni decyzyjnej (1)

1. Łączna liczba rozpatrywanych terminów dla wszystkich zajęć
 2. Łączna liczba jednostek czasu rozpatrywanych terminów dla wszystkich zajęć
 3. Średnia liczba rozpatrywanych terminów dla zajęć
 4. Średnia liczba jednostek czasu rozpatrywanych terminów dla zajęć
 5. Mediana liczby terminów
-

Kryteria oceny stopnia przeszukania przestrzeni decyzyjnej (1)

6. Mediana liczby jednostek
 7. Minimalna liczba terminów dla zajęć
 8. Minimalna liczba jednostek czasu rozpatrywanych terminów dla zajęć
 9. Maksymalna liczba terminów dla zajęć
 10. Maksymalna liczba jednostek czasu rozpatrywanych terminów dla zajęć
 11. Liczba unikalnych planów wziętych pod uwagę
 12. Liczba wszystkich planów wziętych pod uwagę
-

Kryteria oceny stopnia przeszukania przestrzeni decyzyjnej (1)

13. Maksymalne rozproszenie planów według metryki Hamminga
 14. Maksymalne rozproszenie planów według ważonej metryki Hamminga
 15. Maksymalna odległość od najlepszego planu według metryki Hamminga
 16. Maksymalna odległość od najlepszego planu według ważonej metryki Hamminga
-

Wybrane kombinacje zadań optymalizacji

1. CPM I, APM II ($n=1, m=10$) i PPM III
2. CPM IV, APM II ($n=1, m=5$) i PPM II
3. CPM IV, APM V($n=5, m=1$), PPM I
4. CPM IV, APM V($n=5, m=1$), PPM II

Wybrane kombinacje zadań optymalizacji CPM I, APM II ($n=1, m=10$) i PPM III

Plany porównywane są najpierw pod względem średniej liczby dni dla nauczycieli, następnie średniej liczby dni zajęć dla grup, a dopiero później pod względem łącznej sumy przerw dla nauczycieli i grup.

Model preferencji wyboru przydziału (APM II) nie odzwierciedla modelu preferencji wyboru planu (PPM III). Przy wyborze przydziału dla zajęć preferowane są te, które minimalizują sumę ważoną łącznych przerw nauczyciela i grupy (wagi $n=1, m=10$), a dopiero później średnią liczbę dni zajęć nauczyciela. Takie podejście ma za zadanie równomiernie minimalizować średnią liczbę dni zajęć jak i przerwy w planach nauczycieli i grup.

Wybrane kombinacje zadań optymalizacji CPM IV, APM II ($n=1, m=5$) I PPM II

PPM II preferuje plany o mniejszej liczbie przerw w planach nauczycieli i grup, a następnie mniejszej średniej liczbie dni zajęć dla nauczycieli oraz średniej liczbie dni zajęć dla grup.

Model preferencji zastosowany do wyboru przydziału APM II odzwierciedla model preferencji zadania optymalizacji planów PPM II.

Wybrane kombinacje zadań optymalizacji CPM IV, APM V($n=5, m=1$), PPM I

Model PPM I preferuje plany o mniejszej średniej liczbie dni zajęć dla nauczycieli, a w drugiej kolejności mniejszej łącznej liczbie przerw dla nauczycieli i grup.

Model APM V preferuje przydziały o mniejszej sumie średniej liczby dni zajęć nauczyciela i grupy ($t=1$ i $g=1$), a dopiero później porównuje przydziały pod względem sumy ważonej łącznej liczby przerw dla nauczycieli i grup (wagi odpowiednio $n=5$ i $m=1$).

Wybrane kombinacje zadań optymalizacji CPM IV, APM V($n=5, m=1$), PPM II

Lokalnie wybierane są przydziały, które minimalizują średnią liczbę dni zajęć nauczycieli i grup, globalnie wybierane są plany o mniejszej łącznej sumie przerw pomiędzy zajęciami nauczycieli i grup.

Parametry algorytmów w testach TSIA

- ▶ M (łączna liczba iteracji): 100 000
- ▶ N (liczba lokalnych iteracji): 25
- ▶ Długość listy tabu dla przydziałów (*AllocationsTabooListLength*): 0
- ▶ Długość listy tabu dla zajęć (*CoursesTabooListLength*): 10

Przy zerowej długości listy tabu dla przydziałów jest to typowy algorytm stałego wzrostu (ang. Hill Climbing Algorithm)

Parametry algorytmów w testach TSAIA

- ▶ M (łączna liczba iteracji): 50 000
- ▶ N (liczba lokalnych iteracji): 25
- ▶ Długość listy tabu dla przydziałów (*AllocationsTabooListLength*): 10
- ▶ Długość listy tabu dla zajęć (*CoursesTabooListLength*): 10
- ▶ Kryterium aspiracji (oczekiwana poprawa poszczególnych kryteriów wyrażona w procentach): 1

Jest to standardowy algorytm przeszukiwania tabu z kryterium aspiracji

Parametry algorytmów w testach TSAwHCIA

- ▶ M (łączna liczba iteracji): 100 000
- ▶ N (liczba lokalnych iteracji): 25
- ▶ Długość listy tabu dla przydziałów (*AllocationsTabooListLength*): 20
- ▶ Długość listy tabu dla zajęć (*CoursesTabooListLength*): 10
- ▶ Kryterium aspiracji (oczekiwana poprawa poszczególnych kryteriów oceny przydziałów wyrażona w procentach): 5
- ▶ Liczba iteracji bez poprawy planu po której jest uruchamiany algorytm rozpraszający: 1000
- ▶ Maksymalna liczba iteracji algorytmu rozpraszającego: 1000

Jest to zaproponowana przez autora hybryda algorytmu stałego wzrostu i algorytmu przeszukiwania tabu z kryterium aspiracji.

Parametry algorytmów w testach SAIA

- ▶ M (łączna liczba iteracji): 100 000
- ▶ N (liczba lokalnych iteracji): 50
- ▶ T_0 (temperatura początkowa): 200
- ▶ λ (współczynnik zmiany temperatury): 0.9999

Jest to standardowy algorytm symulowanego wyżarzania.

Parametry algorytmów w testach LSwTSAIA

- ▶ M (liczba iteracji dużej pętli – globalnego problemu): 10 000
- ▶ N (maksymalna liczba iteracji w małej pętli – lokalnego problemu): 25
- ▶ Długość listy tabu dla przydziałów (*AllocationsTabooListLength*): 10
- ▶ Długość listy tabu dla zajęć (*CoursesTabooListLength*): 10
- ▶ Kryterium aspiracji (oczekiwana poprawa poszczególnych kryteriów oceny przydziału wyrażona w procentach): 1

Jest to unikalny algorytm zaproponowany przez autora. Algorytm bazuje na metodach przeszukiwania tabu i zaproponowanej przez autora dekompozycji problemu (definicji lokalnych problemów układania planów wyznaczonych przez rozpatrywane zajęcia i zajęcia powiązane).

Ocena jakości uzyskanych planów (1)

CPM_IV_APM_II(n=1,m=5)_PPM_II

	PLANISTA	SA	TSIA	TSAIA	TSAwHCIA	SAIA	LSwTSAIA
łączna liczba jednostek przerw dla nauczycieli	292	2	0	2	0	2	0
łączna liczba jednostek przerw dla grup	459,62	17,17	17,17	17,17	15,17	17,17	11,67
Średnia liczba dni zajęć dla nauczyciela	3,63	3,99	3,84	3,99	3,88	3,99	3,61
Średnia liczba dni zajęć dla grupy	8,42	9,36	9,32	9,36	9,28	9,36	9,23
Liczba jednostek zajęć po godzinie 16	752	492	492	492	472	492	650
Liczba iteracji			10000	0	10000	0	6000
Przybliżony czas w minutach			19,2	0	19,1	0	130,8

CPM_IV_APM_V(n=5,m=1)_PPM_I

	PLANISTA	SA	TSIA	TSAIA	TSAwHCIA	SAIA	LSwTSAIA
Średnia liczba dni zajęć dla nauczyciela	3,63	3,07	2,86	2,99	2,67	2,78	2,52
łączna liczba jednostek przerw dla nauczycieli	292	530	442	699	349	472	404
łączna liczba jednostek przerw dla grup	459,62	355,95	340,66	804,89	582,44	586,12	301,46
Średnia liczba dni zajęć dla grupy	8,42	7,51	7,45	8,77	8,32	8,35	8,17
Liczba jednostek zajęć po godzinie 16	752	1038	1009	1334	1134	1134	1056
Liczba iteracji			10000	30000	30000	99999	8000
Przybliżony czas w minutach			18,9	45,6	77,4	180	245,6

Ocena jakości uzyskanych planów (2)

CPM_I_APM_II(n=1,m=10)_PPM_III							
	PLANISTA	SA	TSIA	TSAIA	TSAwHCIA	SAIA	LSwTSAIA
Średnia liczba dni zajęć dla nauczyciela	3,63	3,78	3,64	3,78	3,69	3,76	2,93
Średnia liczba dni zajęć dla grupy	8,42	9,29	9,28	9,23	9,29	9,29	8,49
Łączna liczba jednostek przerw dla nauczycieli	292	96	46	146	14	98	161
Łączna liczba jednostek przerw dla grup	459,62	41,73	39,73	51,89	30,06	89,73	140,17
Liczba jednostek zajęć po godzinie 16	752	598	658	620	644	622	901
Liczba iteracji			10000	5000	10000	10000	9999
Przybliżony czas w minutach			14,8	6,2	13,2	12,7	271

CPM_IV_APM_V(n=5,m=1)_PPM_II							
	PLANISTA	SA	TSIA	TSAIA	TSAwHCIA	SAIA	LSwTSAIA
Łączna liczba jednostek przerw dla nauczycieli	292	530	484	518	243	250	12
Łączna liczba jednostek przerw dla grup	459,62	355,95	361,16	317,28	432,01	507,99	108,48
Średnia liczba dni zajęć dla nauczyciela	3,63	3,07	2,86	3,07	2,87	2,96	3,46
Średnia liczba dni zajęć dla grupy	8,42	7,51	7,49	7,51	8,46	8,52	8,38
Liczba jednostek zajęć po godzinie 16	752	1038	1027	1038	1069	1216	1032
Liczba iteracji			10000	5000	30000	90000	9999
Przybliżony czas w minutach			12,3	5,2	58,5	102,6	204

Ocena skuteczności algorytmów

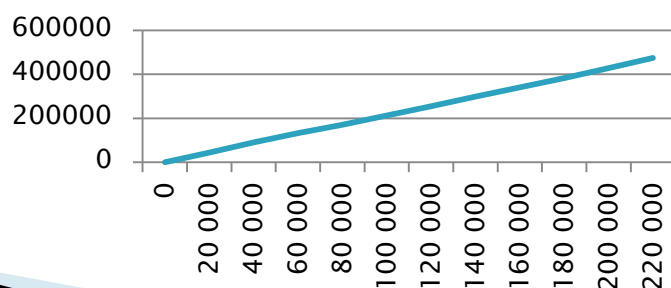
CPM_IV_APM_V(n=5,m=1)_PPM_I

	TSIA	TSAIA	TSAwHCIA	SAIA	LSwTSAIA
Liczba iteracji	100 000	50 000	100 000	100 000	10 000
1. łączna liczba rozpatrywanych terminów	24162	73012	73325	63067	39936
2. łączna liczba jednostek czasu	39722	92316	92758	86421	59938
3. Średnia liczba rozpatrywanych terminów	84,483	255,3	256,38112	220,51	139,6364
4. Średnia liczba jednostek czasu	138,89	322,8	324,32867	302,17	209,5734
5. Mediana liczby terminów	82	284	287	248	156
6. Mediana liczby jednostek	141	375	376	356	228
7. Minimalna liczba terminów	1	1	1	1	1
8. Minimalna liczba jednostek	14	16	16	16	14
9. Maksymalna liczba terminów	236	422	422	420	298
10. Maksymalna liczba jednostek czasu	340	480	480	480	404
11. liczba unikalnych planów	41	37399	41265	30081	26110
12. Liczba wszystkich planów	100000	50000	100000	194751	58489
13. Max. rozproszenie planów (metryka Hamminga)	69	547	547	539	235
14. Max. rozproszenie planów (ważona metryka Hamminga)	4001	43226	42599	37768	14041
15. Max. odległość od najlepszego planu (metryka Hamminga)	69	545	545	530	207
16. Max. odległość od najlepszego planu (ważona m. Hamminga)	3981	38272	39995	36417	12482

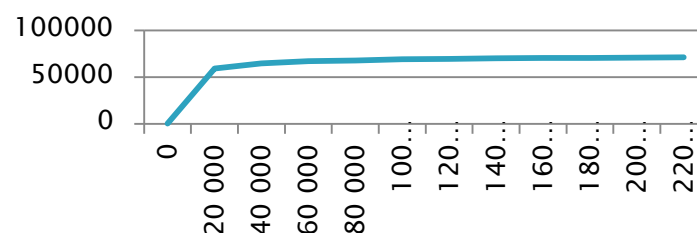
Wyniki testów algorytmu LSwTSAIA

	LSwTSAIA CPM IV APM II(n=1,m=5) PPM II											
Liczba iteracji	0	20 000	40 000	60 000	80 000	100 000	120 000	140 000	160 000	180 000	200 000	220 000
Łączna liczba jednostek przerw dla nauczycieli	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Łączna liczba jednostek przerw dla grup	17,17	11,67	5,83	5,83	5,83	5,83	5,83	5,83	5,83	5,83	5,83	5,83
Średnia liczba dni zajęć dla nauczyciela	3,99	3,48	3,46	3,36	3,28	3,28	3,28	3,25	3,25	3,25	3,25	3,25
Średnia liczba dni zajęć dla grupy	9,36	9,01	8,88	8,83	9,04	9,04	9,04	9,13	9,13	9,13	9,13	9,13
Liczba jednostek zajęć po godzinie 16	492	718	761	712	754	754	754	698	698	698	698	698
Łączna liczba rozpatrywanych terminów	548	59389	64752	67004	67859	69178	69465	70318	70554	70657	70753	71337
Łączna liczba jednostek czasu	4488	81280	86655	88580	89346	90207	90287	90892	91016	91039	91077	91427
Liczba unikalnych planów	1	44022	90945	132455	171167	213151	255095	298679	340773	383097	428600	473892
Liczba wszystkich planów	2	119679	244170	354761	463186	576676	689631	802596	911093	1020341	1137222	1254460

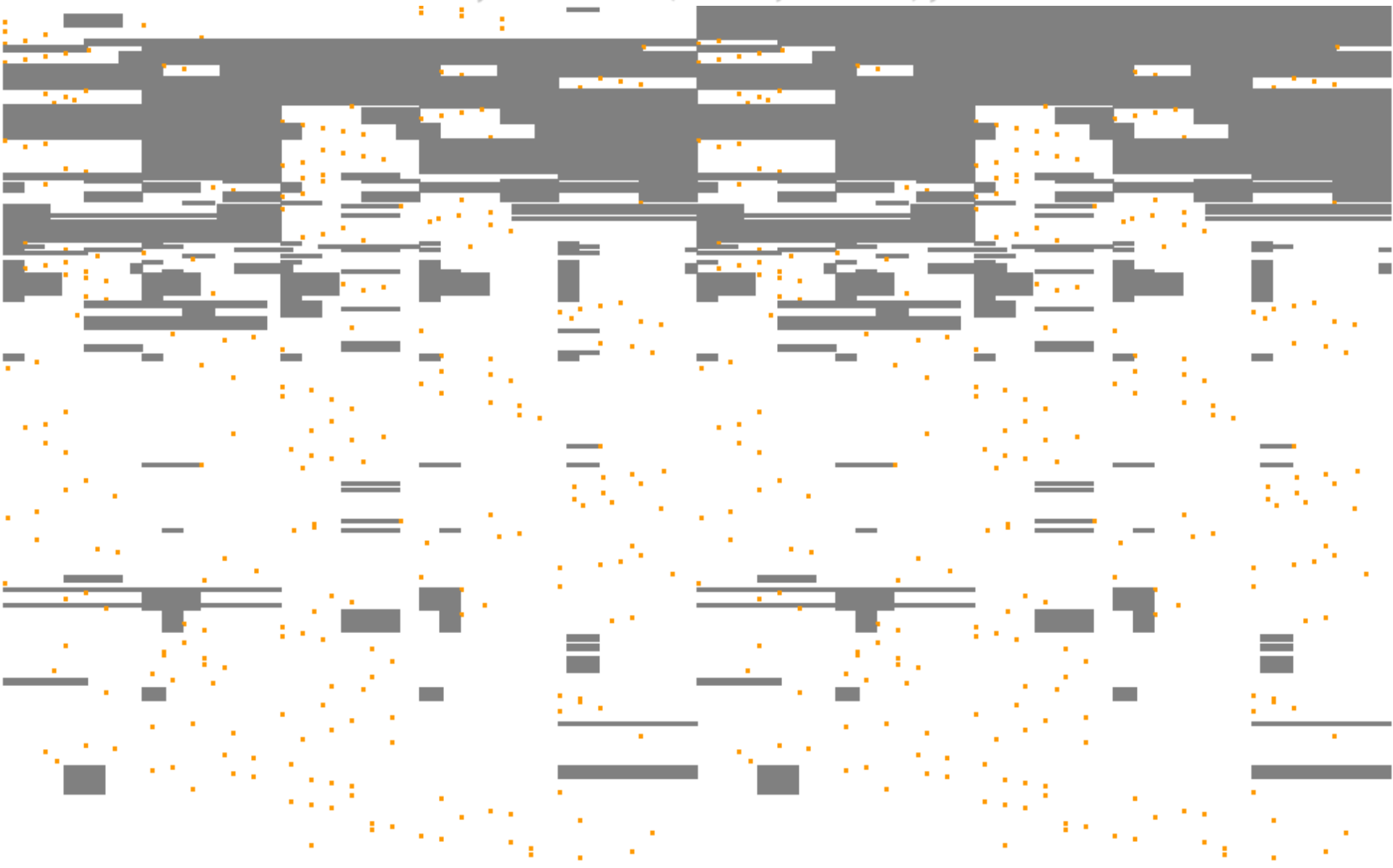
Liczba unikalnych planów

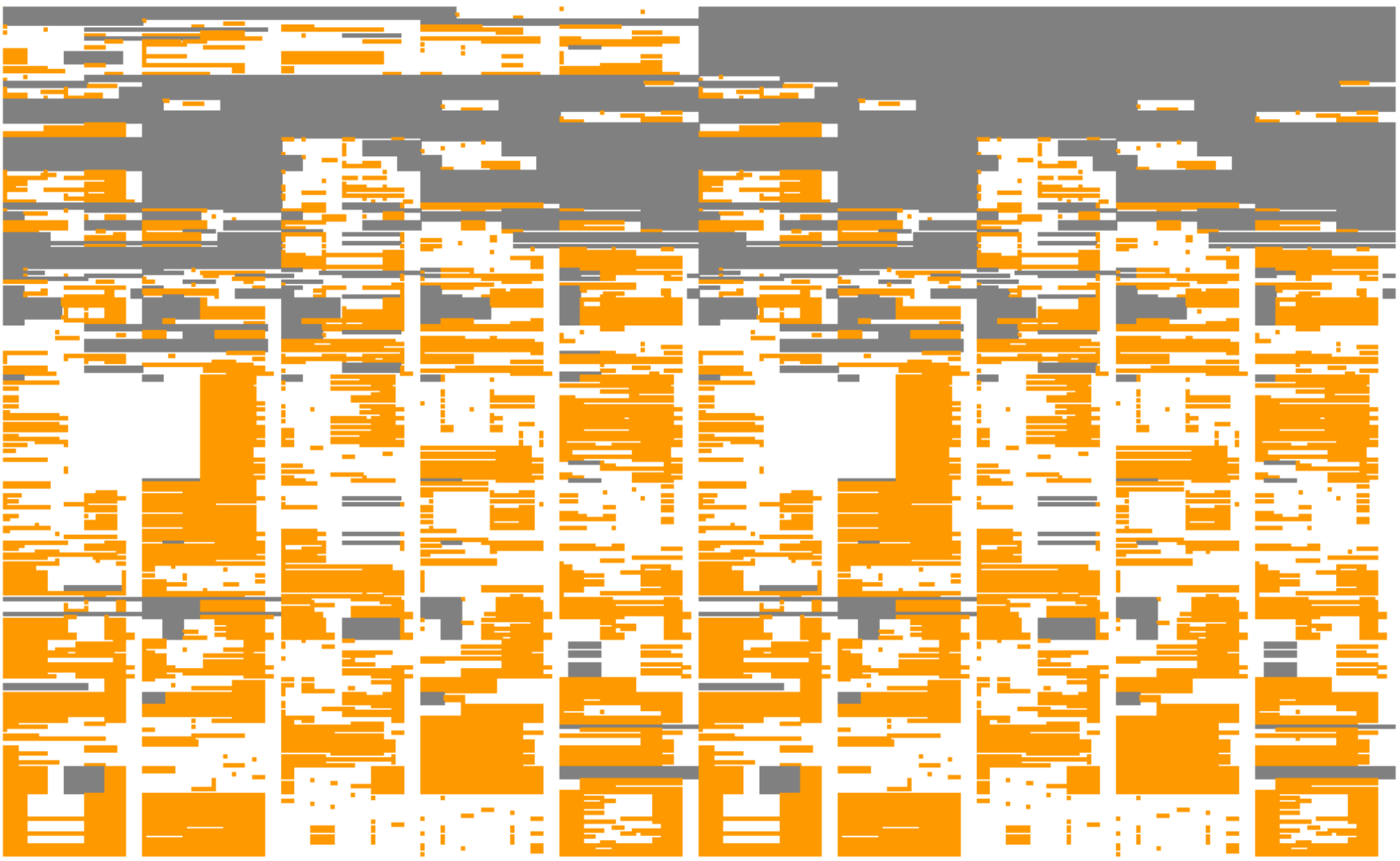
Łączna liczba rozpatrywanych terminów

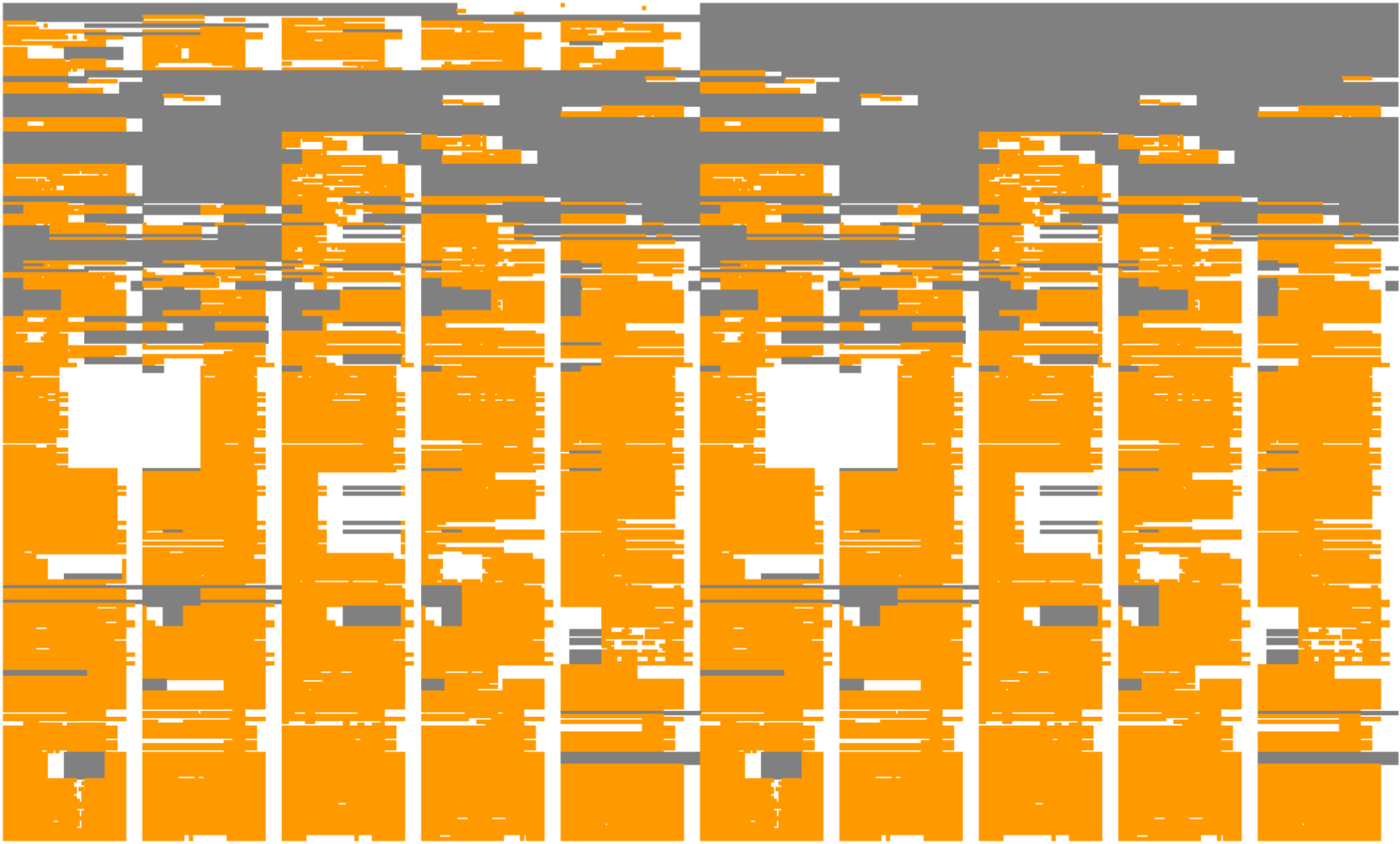
Wizualizacja planu uzyskanego przez algorytm SA dla CPM IV, APM V ($n=5$, $m=1$), PPM I

Rozpatrywane terminy dla zajęć przez algorytm LSwtSAIA (10 000 iteracji) dla CPM IV, APM V (n=5, m=1), PPM I

Rozpatrywane terminy dla zajęć przez algorytm
TSAwHCIA (100 000 iteracji)
dla CPM IV, APM V (n=5, m=1), PPM I

Odległość najlepszych planów od planu otrzymanego w pierwszym etapie

Odległości od planów uzyskanych algorytmem SA						
CPM_I_APM_II(n=1,m=10)_PPM_III						
	SA	TSIA	TSAIA	TSAwHCIA	SAIA	LSwTSAIA
Odległość mierzona metryką Hamminga	0	60	20	64	6	273
Odległość mierzona ważoną metryką Hamminga	0	4370	1134	4760	512	19333
Średnia liczba dni zajęć dla nauczyciela	3,78	3,64	3,78	3,69	3,76	2,93
Średnia liczba dni zajęć dla grupy	9,29	9,28	9,23	9,29	9,29	8,49
Łączna liczba jednostek przerw dla nauczycieli	96	46	146	14	98	161
Łączna liczba jednostek przerw dla grup	41,73	39,73	51,89	30,06	89,73	140,17
CPM_IV_APM_II(n=1,m=5)_PPM_II						
	SA	TSIA	TSAIA	TSAwHCIA	SAIA	LSwTSAIA
Odległość mierzona metryką Hamminga	0	34	0	38	2	310
Odległość mierzona ważoną metryką Hamminga	0	2315	0	3278	6	24427
Łączna liczba jednostek przerw dla nauczycieli	2	0	2	0	2	0
Łączna liczba jednostek przerw dla grup	17,17	17,17	17,17	15,17	17,17	11,67
Średnia liczba dni zajęć dla nauczyciela	3,99	3,84	3,99	3,88	3,99	3,61
Średnia liczba dni zajęć dla grupy	9,36	9,32	9,36	9,28	9,36	9,23
CPM_IV_APM_V(n=5,m=1)_PPM_I						
	SA	TSIA	TSAIA	TSAwHCIA	SAIA	LSwTSAIA
Odległość mierzona metryką Hamminga	0	69	541	535	518	200
Odległość mierzona ważoną metryką Hamminga	0	3981	33117	32249	32944	11649
Średnia liczba dni zajęć dla nauczyciela	3,07	2,86	2,99	2,67	2,78	2,52
Łączna liczba jednostek przerw dla nauczycieli	530	442	699	349	472	404
Łączna liczba jednostek przerw dla grup	355,95	340,66	804,89	582,44	586,12	301,46
Średnia liczba dni zajęć dla grupy	7,51	7,45	8,77	8,32	8,35	8,17
CPM_IV_APM_V(n=5,m=1)_PPM_II						
	SA	TSIA	TSAIA	TSAwHCIA	SAIA	LSwTSAIA
Odległość mierzona metryką Hamminga	0	59	8	519	523	259
Odległość mierzona ważoną metryką Hamminga	0	3933	306	35929	31749	18304
Łączna liczba jednostek przerw dla nauczycieli	530	484	518	243	250	12
Łączna liczba jednostek przerw dla grup	355,95	361,16	317,28	432,01	507,99	108,48
Średnia liczba dni zajęć dla nauczyciela	3,07	2,86	3,07	2,87	2,96	3,46
Średnia liczba dni zajęć dla grupy	7,51	7,49	7,51	8,46	8,52	8,38

Złożone modele preferencji a suma ważona kryteriów

CPM_I_APM_II(n=1,m=10)_PPM_III

	PLANISTA	LSwTSAIA	LSwTSAIA linear					
				wagi		wagi		wagi
Średnia liczba dni zajęć dla nauczyciela	3,63	2,93	3,80	1	3,81	4	3,49	8
Średnia liczba dni zajęć dla grupy	8,42	8,49	9,63	1	9,32	3	9,53	6
Łączna liczba jednostek przerw dla nauczycieli	292	161	115	1	130	2	96	4
Łączna liczba jednostek przerw dla grup	459,62	140,17	206,47	1	165,42	2	140,51	4
Liczba jednostek zajęć po godzinie 16	752	901	176	1	226	1	258	1

CPM_IV_APM_II(n=1,m=5)_PPM_II

	PLANISTA	LSwTSAIA						
Łączna liczba jednostek przerw dla nauczycieli	292	0	110	1	116	4	120	8
Łączna liczba jednostek przerw dla grup	459,62	11,67	131,78	1	84,63	4	140,51	8
Średnia liczba dni zajęć dla nauczyciela	3,63	3,61	3,88	1	3,82	3	3,49	6
Średnia liczba dni zajęć dla grupy	8,42	9,23	9,68	1	9,32	2	9,53	4
Liczba jednostek zajęć po godzinie 16	752	650	261	1	314	1	329	1

CPM_IV_APM_V(n=5,m=1)_PPM_I

	PLANISTA	LSwTSAIA						
Średnia liczba dni zajęć dla nauczyciela	3,63	2,52	3,61	1	3,66	4	3,66	8
Łączna liczba jednostek przerw dla nauczycieli	292	404	104	1	84	3	32	6
Łączna liczba jednostek przerw dla grup	459,62	301,46	154,53	1	138,43	3	122,02	6
Średnia liczba dni zajęć dla grupy	8,42	8,17	9,32	1	9,26	2	9,05	4
Liczba jednostek zajęć po godzinie 16	752	1056	148	1	181	1	210	1

CPM_IV_APM_V(n=5,m=1)_PPM_II

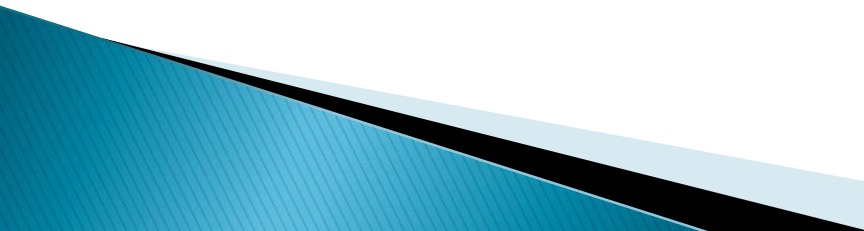
	PLANISTA	LSwTSAIA						
Łączna liczba jednostek przerw dla nauczycieli	292	12	96	1	58	4	78	8
Łączna liczba jednostek przerw dla grup	459,62	108,48	158,68	1	156,57	4	106,75	8
Średnia liczba dni zajęć dla nauczyciela	3,63	3,46	3,58	1	3,77	3	3,72	6
Średnia liczba dni zajęć dla grupy	8,42	8,38	9,47	1	9,58	2	9,26	4
Liczba jednostek zajęć po godzinie 16	752	1032	206	1	180	1	269	1

Zbiory ITC 2011

<http://www.utwente.nl/ctit/hstt/itc2011/welcome/>

Trial		GOAL		HySST		Lectio		HFT		HST I		HST II	
Instance	RandSeed	Cost	Rank	Cost		Cost		Cost		Cost	Rank	Cost	Rank
BrazilInstance2	102545520	1,00063	4	1,00078	5	0,00046	1	7,00189	6	0,00097	3	0,00096	2
BrazilInstance3	102545520	0,00132	2	0,00096	1	0,00159	3	29,00264	6	0,00184	4	0,00208	5
BrazilInstance4	102545520	17,00099	5	5,00221	3	1,00188	1	64,00258	6	8,00129	4	4,00135	2
BrazilInstance6	584363925	4,00230	5	3,00284	4	0,00323	3	23,00438	6	0,00236	1	0,00283	2
FinlandElementary School	109328591	0,00004	2	0,00004	3	0,00003	1	30,00074	6	1,00179	5	1,00178	4
FinlandSecondarySchool2	102545520	0,00000	1	0,00015	2	0,00048	3	30,01663	6	1,00216	5	0,00289	4
Aigio 1st High School 2010-2011	102545520	0,00010	1	2,00515	3	0,00801	2	51,03239	6	28,01753	5	6,01432	4
Italy_Instance4	317604170	0,00691	1	0,10185	4	0,00940	2	263,05815	6	0,02763	3	1,02631	5
KosovoInstance1	109328591	82,10732	3	1065,17431	6	274,04939	4	986,42437	5	27,01886	1	60,03525	2
Kottenpark2003	102545520	0,90405	1	2,59417	2	52,99999	4	211,98714	6	122,39256	5	13,21898	3
Kottenpark2005A	317604170	30,31203	1	32,30342	2	640,99999	6	407,46142	5	322,32660	4	53,16623	3
Kottenpark2008	109328591	13,37095	1	39,99999	2	1115,99999	5	INVALID	6	595,33917	4	151,69027	3
Kottenpark2009	234546972	31,17530	1	45,95020	2	150,99999	4	343,99999	5	655,99999	6	32,59135	3
Woodlands2009	102545520	2,00015	2	2,00056	3	0,00112	1	63,00333	6	62,00219	5	36,00218	4
Spanish school	109328591	0,00597	1	0,01937	2	0,03442	3	66,14225	6	2,06430	4	3,06389	5
WesternGreeceUniversityInstance3	102545520	0,00006	1	0,00010	2	30,00002	6	16,00174	5	4,00078	4	0,00115	3
WesternGreeceUniversityInstance4	102545520	0,00006	1	0,00018	2	36,00083	5	233,00277	6	12,00114	3	17,00130	4
WesternGreeceUniversityInstance5	109328591	0,00000	1	0,00001	2	4,00022	5	11,00159	6	0,00049	3	0,00054	4
Sum of ranks			34	50	59	104	69	62					
Number of ranks			18	18	18	18	18	18					
Average rank			1,89	2,78	3,28	5,78	3,83	3,44					

Podsumowanie

- ▶ Metoda przeszukiwania tabu gwarantuje dobre przeszukanie przestrzeni decyzyjnej, ale nie gwarantuje osiągnięcia dobrego wyniku
 - ▶ Zaproponowany algorytm LSwTSAIA z optymalizacją lokalnych podproblemów okazał się lepszy od najpopularniejszych metod przeszukiwania lokalnego
 - ▶ Niezależne zadania optymalizacji zwiększają elastyczność algorytmów
 - ▶ Złożone modele preferencji pozwalają lepiej odzwierciedlić preferencje decydenta, a co za tym idzie pozwalają osiągnąć lepsze wyniki
-

Dziękuję za uwagę

mgr Piotr Czerpak

Wydział Matematyki i Informatyki

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

piotrczerpak@matman.uwm.edu.pl

